

WAAR ZIJN DE BOKKEN?

Tips voor succesvolle bejaging

In menig Duits jachtveld is het in de loop der jaren lastig geworden de gezochte bok in het vizier te krijgen. Hoe komt dit en speelt dit probleem ook in ons land? Hoe kun je desondanks de beoogde bok toch bemachtigen? Koos Boer zocht het uit.

Foto: Erik de Jonge

Een voedselarm bos: reeën zijn gewongen om uit te treden

Foto: Erik de Jonge

Vertaling en bewerking Koos Boer

Op veel plaatsen bij onze oosterburen hoort men klachten van jagers dat er minder reeën zijn dan voorheen en dit zou dan vooral de oude bokken betreffen. Men neemt ze minder waar dan een aantal jaren geleden en verbindt hier dan gemakshalve de conclusie aan dat ze er niet meer zouden zijn. Maar is het niet veel te eenvoudig de teruglopende waarnemingen te willen verklaren door een verminderde stand? Immers, zoals bekend zijn veel factoren van invloed op de zichtbaarheid van reewild. De hoofdreden van de afnemende zichtbaarheid vindt zijn oorsprong in de leefruimte van deze wildsoort: daar is in de afgelopen 25 jaar veel veranderd, wat het observeren van *Capreolus capreolus* in grote mate bemoeilijkt.

Bosbouwsysteem

Reeën worden voornamelijk waargenomen als zij op de lopers zijn, dus op weg van hun dagverblijf naar de plaatsen waar ze laven vinden of op deze plekken zelf. Hoe geringer het voedselaanbod, hoe meer ze in beweging zijn. In het algemeen geldt dus dat hongerige reeën vaker te zien zijn dan voldane. Denkt men hierbij terug aan het type bos, zoals dat er

een paar decennia geleden meestal uitzag: boomsoortenarme percelen van dezelfde leeftijdsklasse en niet of nauwelijks uitgedunde jonge bestanden. Gevolg: aardedonker bos met een kale bodem en weinig voedsel. De reeën waren eenvoudigweg gedwongen om uit te treden om voedsel te zoeken, hetzij op bosweiden en jonge cultures of in het open veld. Door het huidige bosbouwstelsel – jong en oud hout dooreen en dunning van kaprijpe bomen in de percelen zelf – is er veel meer ondergroei ontstaan. Voor de lekkere hapjes hoeven reeën geen grote afstanden meer af te leggen tussen hun dagverblijf en de laveiplaatsen.

Orkanen

Van grote invloed op de zichtbaarheid van reewild in Duitsland waren twee orkanen, die de namen 'Wiebke' en 'Lothar' kregen. Het waren echter niet de enige stormen die ervoor zorgden dat enorme kaalslagen ontstonden met een rijk voedselaanbod en dekkings-

Foto: Erik de Jonge

Ook rietkragen vormen een ideale dekking voor reeën

De massale aanplant van maïs bemoeilijkt de bokkenbejaging aanzienlijk

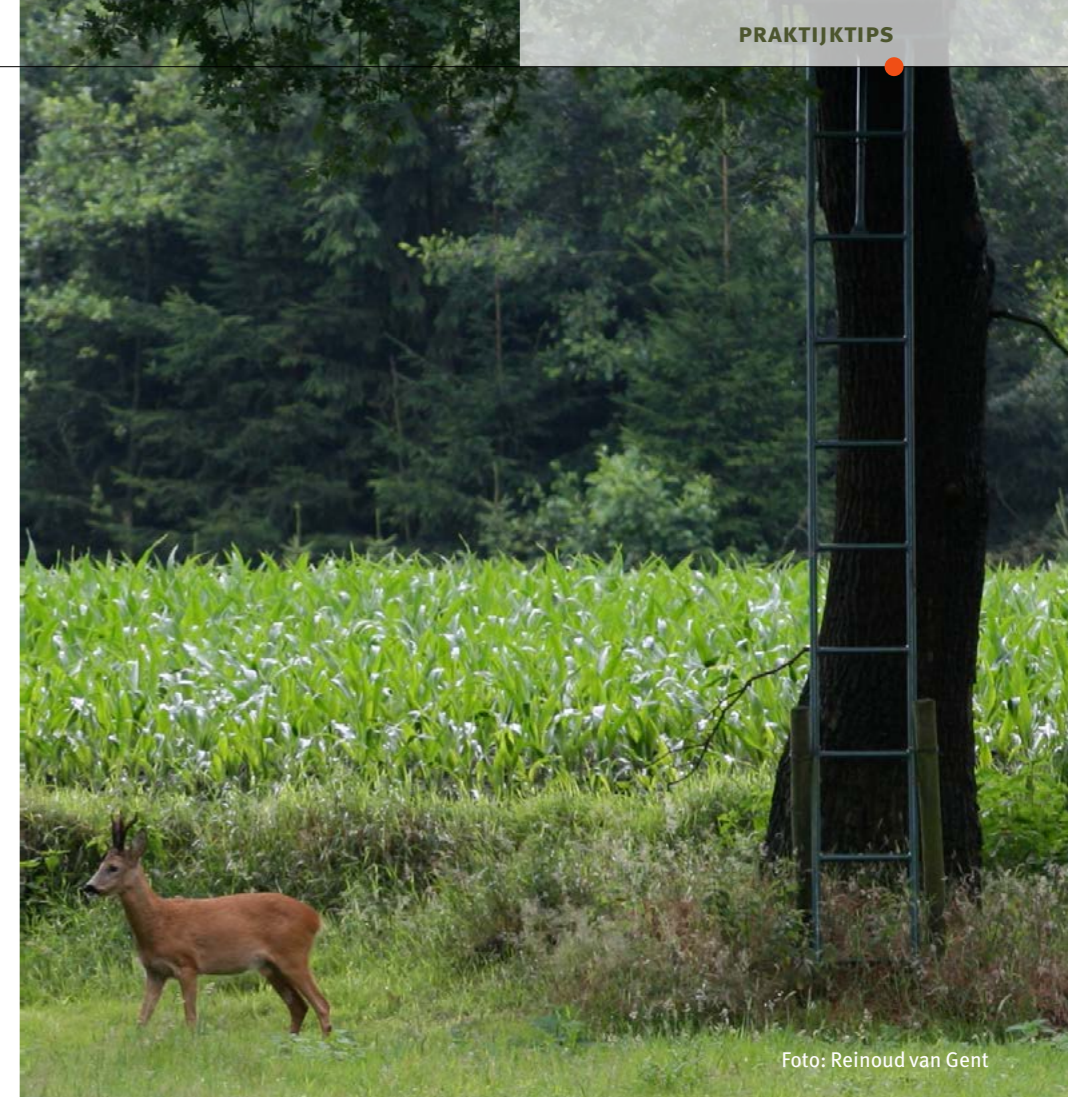

Foto: Reinoud van Gent

Voor de lekkere hapjes hoeven reeën geen grote afstanden meer af te leggen

Foto: Bertus Kelderman

Hoe geringer het voedselaanbod, hoe meer de reeën in beweging zijn

.....
mogelijkheden. Was op deze plaatsen het zicht gedurende de eerste twee, drie jaren nog optimaal, daarna verdween het door de opschietende ondergroei vrijwel volledig. Bij dit alles komt de overgang naar een natuurlijker type gemengd bos met veel loofhout en een rijkdom aan kruiden. Hier vinden de reeën een overvloed aan voedsel en dekking. Waarom zouden ze dan nog hun dagverblijven verlaten en verre tochten ondernemen?

Veranderingen in de landbouw

In het open landschap ging de verandering vergelijkingswijze langzamer. De landbouwpercelen werden gestaag groter en de veelsoortigheid van de gewassen werd evenredig kleiner. Op veel plaatsen heeft maïs

het landschap veroverd. Het aantal landbouwbedrijven nam zienderogen af. Vandaag de dag werken minder mensen in de landbouw dan ooit tevoren.

Een van de gevolgen daarvan is dat tijdens nachtelijke uren vaak doorgewerkt wordt. Vroeger beëindigde de boer in de late namiddag of de vroege avond, nadat het vee op stal stond, zijn werkzaamheden in het buitengebied. Tegenwoordig worden de weilanden bij volledige duisternis gemaaid en bemest. Bij akkerbouwbedrijven wordt in het licht van schijnwerpers gedorst en geploegd. De uitgestrekte maïspercelen trekken veel reeën aan. Ze gaan daar op het laatst in de vroege zomer naar toe en komen daarna nog nauwelijks te voorschijn. Het reewild verblijft er permanent totdat de maïshakselaar ten tonele verschijnt.

Tips voor een succesvolle bokkenjacht

- Begin in april al uit te kijken naar **krab- en veegplaatsen**. De plaatsbok zal tijdens de jachtijd regelmatig op deze plekken terugkomen om zijn territorium te markeren. Eventueel kunnen wildcamera's behulpzaam zijn om het stuk zonder verstoring aan te spreken.
- Benut **de periode direct na de opening van het afschotseizoen** (dit verschilt per provincie: in sommige start het seizoen al op 1 april). Als het groen op de weilanden ontspruit, trekken de reeën naar het open veld. De vegetatie, vooral de maïs, staat nog niet zo hoog dat een stuk zich daarin verbergen kan. Ook in het bos heeft men nu nog zicht in kaalslagen of vakken, die later in het jaar dicht groeien. Bovendien houden de bokken elkaar door territoriumdrift in deze periode op de lopers, waardoor men ze vaker te zien krijgt.
- **De bermen van landwegen of bospaden** lokken het reewild uit de dekking vanwege de kruidenrijkdom, ontstaan door de grotere lichtinval op deze open plekken. Bovendien hoeft het wild geen grote afstanden af te leggen om bij dit frisse groen te komen. Zeker jaarlingen treft men daar vaak op dezelfde plaats aan. Met behulp van een verplaatsbare hoogzit kan men hier gemakkelijk tableau maken.
- Reewild vreet graag aan **jonge boompjes** en de bokken gebruiken deze om te vegen. Hierbij geldt dat houtsoorten, die het minst in het jachtveld voorkomen, het meest in trek zijn. Daarom heeft het altijd zin aan te zitten in de omgeving van jong hout, vooral bij niet omheinde aanplant waar een houtsoort staat die verder in het jachtveld niet of nauwelijks voorkomt.
- Vanaf eind juni tot de bronst krijgt men bij **hoge temperaturen en uitblijvende neerslag** vaak maar heel weinig reeën te zien. Ze trekken dan, zeker bij volle maan, bij voorkeur 's nachts rond en rusten overdag. Dan loont het om bij het krieken van de dag aan te gaan zitten.
- **Tijdens de bronsttijd** zijn alle bokken actief. Met behulp van de reeëfiep laat menig jong exemplaar, maar met voldoende geduld soms ook een oude knar zich uit zijn ondoordringbaar toevluchtsoord lokken. Vereiste hierbij is dat er geen overschot van vrouwelijke stukken in het jachtveld aanwezig is.
- In onoverzichtelijke boscomplexen helpen **likstenen** om het wild naar een bepaalde plaats te leiden. Wordt de liksteen zo geplaatst, dat daar of op de wissels er naar toe aangesproken en geschoten kan worden, dan komt toch vaak de oude heimelijke bok op tableau.

Vroeg in het seizoen is bij uitstek de periode om (selectief) afschot te verrichten

Foto: Michael Migos

Foto: Michael Migos

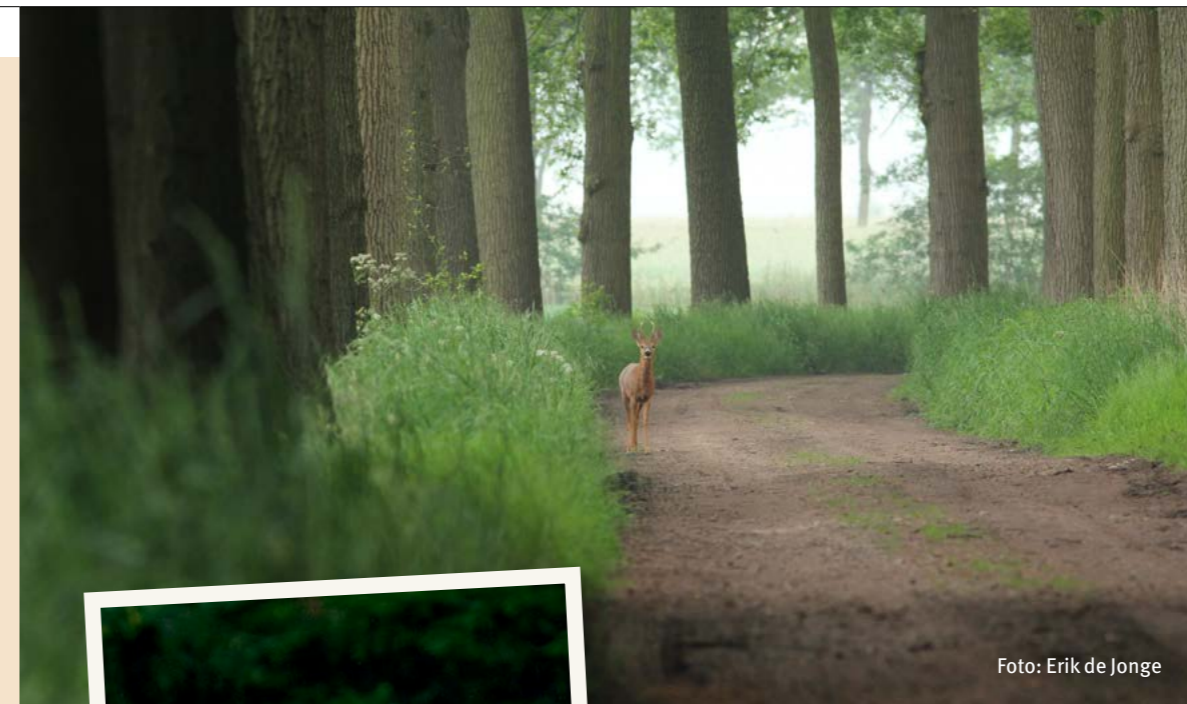

Foto: Erik de Jonge

Foto: Ton Heekelaar

Van de kruidenrijkdom van bermen gaat een grote aantrekkingskracht uit

Tijdens de bronst zijn alle bokken actief

Benut de periode direct na de opening van het afschotseizoen

Weilanden

Hier bovenop komt het intensieve gebruik van de landbouwpercelen. Een weide werd vroeger nauwelijks meer dan twee maal per jaar gemaaid, tegenwoordig zijn vijf maaibeurten geen zeldzaamheid meer. Daarbij komt de vaak intensieve bemesting. Veel percelen worden, als de grond enigszins droog is, al voor het begin van de jachtijd bemest. Dit leidt ertoe dat vanaf juni nauwelijks reewild op de weilanden is te zien. Het merendeel trekt zich in nabijgelegen bossen terug of zoekt weilanden op die zo drassig zijn dat de zware mestverspreiders daar niet kunnen komen. Maar vanaf juni staat het gewas op die weiden doorgaans zo hoog dat de reeën er volledig in verdwijnen.

Men komt er gewoonweg niet bij. Ten slotte is de recreatiedruk vergeleken bij vroeger sterk toegenomen. Door menselijke activiteit ongestoorde jachtvelden zijn er tegenwoordig nauwelijks meer. Op veel plaatsen hebben reeën zich op de talloze verstoringen ingesteld. Ze blijven in de dekking totdat het volslagen donker is. Is het dan alleen maar kommer en kwel? Nee, wie de tips op pagina 22 ter harte neemt, maakt goede kans om de beoogde bok toch binnen te krijgen. •

Bron

Wo sind die Böcke? Andreas Hauser en Peter Schmitt, *Wild und Hund* nr.8 2015